

NSP/2023/008

ZAPISNIK 28. seje Nacionalnega sveta za plačila

Datum in čas seje: 6. 4. 2023, od 9.30 do 12:00

Lokacija seje: Banka Slovenije

Prisotni člani: Simon Anko (predsednik Nacionalnega sveta za plačila / Banka Slovenije), Dean Čerin (Trgovinska zbornica Slovenije), Luka Gabrovšek (MasterCard Europe), Brigita Gašperin (Ministrstvo za finance), Davor Lekić (Javna agencija za varstvo konkurence), Tomaž Lešnik (Dinit d. o. o.), Barbara Mesojednik (Ministrstvo za gospodarstvo, tehnologijo in šport), Marta Mihelin (Finančna Uprava Republike Slovenije), Aleksandra Miklavčič (Uprava Republike Slovenije za javna plačila), Tomaž Okorn (Gospodarska zbornica Slovenije), Leon Stare (MBILLS d. o. o.), Stanislava Zadavec Capriolo (Združenje bank Slovenije), Nada Zidar (Slovensko zavarovalno združenje)

Prisotni namestniki članov: Matic Dolar (Bankart d. o. o.), Jelena Štepec (Telekom Slovenije d. d.), Borut Tomažič (Združenje bank Slovenije)

Ostali prisotni: Nina Frkovič, Marko Pahor (prisoten do vključno 2. točke dnevnega reda), Martin Pezdir, Anja Rijavec Uršej in Tina Vehovar Smole (vsi Banka Slovenije)

Odsotni člani: Lucija Frlec (Urad Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja), Aleksander Kurtevski (Bankart d. o. o.), Mojca Kunšek (Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve), Aljoša Lovrič Petrič (NETS CEE, d.o.o.), Alenka Mejač Krassnig (Visa Europe), Gregor Rakar (Telekom Slovenije d. d.), Paul-Alexandre Raveleau (Odbor za shemo Flik), Nataša Tomc Jovović (NLB d. d.), Marko Tretnjak (Zveza potrošnikov Slovenije)

Predlog dnevnega reda:

1. Potrditev dnevnega reda 28. seje Nacionalnega sveta za plačila
2. Letno poročilo NSP 2022 in pregled izvedbe Načrta aktivnosti NSP 2021 – 2022
 - Predstavitev letnega poročila NSP 2022 in pregled izvedbe Načrta aktivnosti NSP 2021 – 2022
3. Ukrepi NSP za razvoj trga plačil v Sloveniji
 - Predstavitev pristopa k delu NSP na podlagi predlogov strateških iniciativ, ki jih je pripravila družba Deloitte d. o. o.
4. Takojšnja plačila
 - Informacija o napredku na področju uveljavitve slovenske sheme za takojšnja plačila (Flik)
5. Napredek na projektu Digitalni evro
 - Predstavitev aktivnosti Evrosistema na projektu Digitalni evro
6. Razno

Ad 1) Potrditev dnevnega reda 28. seje Nacionalnega sveta za plačila (NSP)

S. Anko je prisotne pozdravil in predstavil viceguvernerja M. Pahorja, novega vodjo področja, v katerega sodi tudi oddelek, znotraj katerega je umeščen Sekretariat NSP. M. Pahor je prisotne nagovoril, čestital je za doseganje dosežke NSP, poudaril pomen delovanja NSP, tudi s ciljem umestitve slovenskega trga v širši ekosistem plačil. Dejal je še, da ambicioznost NSP dokazujejo predlogi strateških iniciativ, ki jih je pripravil Deloitte v okviru projekta Analiza trga plačil, ter, da te predloge kaže razvijati in oblikovati strategijo razvoja trga plačil v Sloveniji.

S. Anko je nato predstavil svojo novo namestnico A. Rijavec Uršej, ki – kot je pojasnil – prevzema tudi vodenje NSP v primeru njegove odsotnosti. Prisotne je seznanil še z novima imenovanjema namestnikov članov, in sicer M. Avbreht iz Uprave RS za javna plačila (v nadaljevanju UJP) in S. Ažmana iz Trgovinske zbornice Slovenije.

Sledil je pregled realizacije vsebinskih sklepov, sprejetih na prejšnjih sejah:

B. Tomažič je povedal, da je bil 23. 2. sestanek med Združenjem bank Slovenije (v nadaljevanju: ZBS) in Zvezo potrošnikov Slovenije (v nadaljevanju: ZPS) na temo pričakovanj nekaterih potrošnikov, ki želijo izklop funkcionalnosti brezstičnega kartičnega plačevanja na plačilnih karticah, kar pa omogoča le dobra polovica slovenskih bank in hranilnic. S. Anko je izpostavil vprašanje smiselnosti spodbujanja komunikacije glede varstva potrošnikov v primeru zlorab iz naslova kartičnih plačil. B. Tomažič je menil, da - ne glede na varovalke - majhen delež ljudi funkcionalnosti brezstičnega plačevanja ne želi uporabljati, s čimer se je strinjala tudi B. Mesojednik. Oba pa sta menila, da je splošno informiranje glede varstva potrošnikov smiselno, njuno mnenje je podprl tudi L. Gabrovšek. L. Stare je opozoril na neželene učinke vsesplošne komunikacije glede ničelne odgovornosti, ki lahko spodbudi neodgovorno uporabo plačilnih kartic. B. Tomažič je v razpravi navedel še pričakovanja predstavnikov evropskih potrošniških organizacij, da bi se k ponudbi možnosti izklopa funkcionalnosti brezstičnega plačevanja ponudnike morale zavezati z regulativo. Po mnenju S. Anka bi bila ta zakonska zahteva nenavadna, upoštevajoč trend digitalizacije oziroma razvoj v smeri ponudbe brezstičnih POS terminalov in aplikacij za plačevanje, ki s prodajnim mestom komunicirajo brezstično.

Sklep 1: NSP se je seznanil s poročilom ZBS glede dialoga z ZPS o možnostih izklopa funkcionalnosti brezstičnega plačevanja na plačilnih karticah.

Sklep 2: NSP predlaga ZBS, da ponovno seznanijo ZPS z varovalkami, ki omejujejo tveganja, ki jim je potrošnik izpostavljen v primeru zlorab pri kartičnem plačevanju.

Glede davka na finančne storitve, o čemer je NSP v preteklosti razpravljal, je S. Anko izpostavil, da omenjenega davka nimajo vse članice EU, medtem ko v Sloveniji obstaja, plačujejo ga slovenski ponudniki, tuji, ki poslujejo na slovenskem območju, pa ne. Prisotne je seznanil, da smo Ministrstvo za finance (v nadaljevanju MF) zaprosili za informacijo o statusu aktivnosti na tem področju ter prejeli pisni odziv, da bo problematika obravnavana v okviru napovedane davčne reforme, tudi z vidika odprave določenih anomalij na področju zadevnega davka. S. Zadravec Capriolo je izrazila pričakovanje, da Banka Slovenije, če oziroma ko bo s strani MF zaprosena za mnenje, izrazi podporo odpravi omenjenega davka oziroma ureditvi področja kot v drugih državah članicah. Na podlagi prejete informacije o statusu aktivnosti na MF se na NSP zaključí obravnava zadevne tematike.

V zvezi s problematiko odpiranja plačilnih računov je S. Anko prisotne seznanil, da je bil 14. 3. v ožji sestavi institucij RS, ki sooblikujejo zakonodajo, izveden sestanek, na katerem so bili obravnavani zakonski pogoji za odprtje osnovnega plačilnega računa in problematika zavračanja odprtja plačilnih računov družbam, ki so v lasti tujcev. Poudaril je, da zaključkov še ni, da se bo razprava nadaljevala, ter da komunikacija s potrošniki o možnostih dostopa do osnovnega plačilnega računa sledi, ko bo zaključena razprava o omejitvah pri odpiranju osnovnega plačilnega računa. S. Anko se je ZBS zahvalil za predlog komunikacije s potrošniki in še pojasnil, da je smiselno s temi aktivnostmi počakati oziroma najprej uskladiti vsebino in časovnico komunikacije med vsem relevantnimi deležniki.

Sklep 3: NSP se je seznanil z informacijo MF o statusu aktivnosti na področju davka na finančne storitve in informacijo glede sestanka na temo problematike odpiranja plačilnih računov.

S. Anko je predstavil predlog dnevnega reda 28. seje NSP.

Sklep 4: NSP je potrdil dnevni red 28. seje NSP.

Ad 2) Letno poročilo NSP 2022 in pregled izvedbe Načrta aktivnosti NSP 2021 – 2022

S. Anko je pojasnil, da smo po Poslovniku NSP dolžni izvesti vsaj letno sejo NSP za obravnavo letnega poročila NSP, ključne poudarke iz [poročila za leto 2022](#) je predstavila T. Vehovar Smole ([predstavitev](#)).

Sklep 5: NSP je potrdil Letno poročilo NSP 2022 za objavo na spletni strani Banke Slovenije.

Sledil je pregled izvedbe Načrta aktivnosti NSP 2021 – 2022, ki ga je predstavila T. Vehovar Smole, v katerem je bila večina aktivnosti pogojena z izvedbo analize trga plačil. Le-ta je zaključena, zato je treba pristopiti k celoviti prenovi načrta aktivnosti na podlagi predlogov ukrepov za razvoj trga plačil, pripravljenih v okviru projekta Analiza trga plačil v Sloveniji.

Sklep 6: NSP se je seznanil s pregledom izvedbe Načrta aktivnosti NSP 2021-2022.

Ad 3) Ukrepi NSP za razvoj trga plačil v Sloveniji

S. Anko je prisotne seznanil o uradnem zaključku projekta Analiza trga plačil v Sloveniji vis-a-vis Evropski komisiji, ki je zagotovila sredstva za njegovo izvedbo. Zahvalil se je deležnikom, še posebej Posvetovalni skupini NSP, za aktivno sodelovanje na projektu. Izpostavil je, da je dokument zunanjega izvajalca le svetovalni ter da se delo NSP šele začne. Dodal je, da je ambicija na podlagi svetovalnega dokumenta pripraviti nov (NSP) dokument s ciljem zagotoviti »ponotranjenje« in »poistovetenje« NSP s predlogi ukrepov za razvoj trga plačil v Sloveniji, dolgoročni cilj pa je doseči podporo novemu dokumentu s konsenzom NSP.

S. Anko je povedal, da bomo dokument pripravili na podlagi izkazanega interesa deležnikov za sodelovanje pri iniciativah in mnenj o tem, katera področja so prednostna. V ta namen bo izvedena pisna konzultacija v roku dveh tednov po seji, ob tem je deležnike prosil za razvrščanje iniciativ upoštevajoč nujnost in aktualnost tem ter naznanil, da bomo v NSP sočasno naslovili največ dve iniciativi. S. Anko je poudaril, da bo angažma deležnikov NSP nujen, ob tem pa pojasnil, da ne nujno članov in namestnikov, temveč bodo lahko deležniki k sodelovanju imenovali druge strokovnjake.

V razpravi je S. Zadavec Capriolo izpostavila, da je bančni sektor zainteresiran za sodelovanje pri delu na strateških iniciativah in da je predstavljeni pristop k delu smiseln. Pojasnila je, da bo bančni sektor do leta 2025 vpet v priprave na izvedbo zahtev iz novega zakonskega okvira, ki ureja tudi dostopnost do plačilnih storitev ranljivih skupin uporabnikov, kar bo vplivalo na razvrščanje strateških iniciativ v bančnem sektorju. Dodala je še, da bo, upoštevajoč potrebe ranljivih skupin uporabnikov, potrebno zagotoviti tudi tradicionalne načine plačevanja, medtem ko je smiselno zagotoviti možnost elektronskega plačevanja na vseh prodajnih mestih. A. Rijavec Uršej je izpostavila, da bo nujno zagotoviti komplementarnost predlogov ukrepov z zakonodajnimi iniciativami, ki jih je napovedala Evropska komisija, vendar njihove vsebine še ne poznamo. A. Miklavčič je podprla predstavljen način dela in napovedala, da bo UJP zagotovila sodelovanje na strateških iniciativah. D. Čerin je povprašal glede logistike, povezane z dokumentom, ali bo časovnica dopuščala usklajevanje znotraj združenja. S. Anko je pojasnil, da bo novi dokument (ki bo sicer že upošteval mnenja deležnikov) poslan teden dni pred sejo.

Sklep 7: Sekretariat NSP za obravnavo na junijski seji NSP pripravi idejno zasnovo strategije NSP za razvoj trga plačil v Sloveniji.

Sklep 8: NSP se je strinjal, da je Posvetovalna skupina NSP dosegala namen in cilj, zato se jo razpusti.

Ad 4) Takojšnja plačila

S. Anko je prisotne seznanil, da se niti član, predsednik Odbora za shemo Flik, niti njegova namestnica nista uspela udeležiti seje NSP, o čemer je s predsednikom govoril, in sicer, da je NSP pomemben skup za promocijo nacionalne sheme za takojšnja plačila.

S. Anko je v nadaljevanju povzel podatke, ki jih je Sekretariatu NSP pisno posredovala V. Matjašič, in sicer, da je Flik presegel mejnik 400.000 uporabnikov, marca 2023 je število uporabnikov naraslo na skoraj 444.000, dodatno pa je pojasnil, da gre za uporabnike, ki imajo naloženo aplikacijo, kar ni odraz dejanske uporabe. V nadaljevanju je S. Anko kot perspektiven primer uporabe izpostavil uporabo Flika na spletu.

M. Dolar je poudaril, da ambicija Flika ni nikoli bila nadomestiti kartice na prodajnih mestih, temveč da se uveljavi kot alternativa, s ciljem izpolniti vrzeli, kjer drugi načini plačevanja niso učinkoviti, nato pa je nadaljeval s predstavitvijo statističnih podatkov. Povzel je, da je bila v segmentu plačil med fizičnimi osebami v celotnem letu 2022 in prvem kvartalu 2023 zaznana v povprečju 11 % mesečna rast obsega transakcij, da je bil obseg transakcij januarja 2023 glede na januar 2022 4-krat večji in da znaša že več sto tisočih transakcij. V segmentu transakcij na fizičnih prodajnih mestih je M. Dolar dejal, ni zaznati večje rasti obsega, ne glede na rast števila POS terminalov, ki so prilagojeni plačilom Flik. Razloga sta po njegovem mnenju, da plačilne kartice na fizičnih prodajnih mestih zagotavljajo dobro uporabniško izkušnjo, in manko promocije. Kot dober primer uporabe je M. Dolar navedel aplikacijo, ki so jo razvile banke, za male trgovce brez klasičnega POS terminala.

M. Dolar je Flik na spletu izpostavil kot primer dobre uporabniške izkušnje. Povedal je, da to opcijo omogoča 10 spletnih trgovcev, med drugim trije večji, in sicer Enaa, Big Bang in Športna loterija. Zaznati je veliko rast obsega transakcij, po mnenju M. Dolarja, ker je način plačila enostaven v primerjavi z drugimi obstoječimi načini plačevanja, namreč za izvedbo Flik plačila na spletu sta potrebna zgolj vnos telefonske številke in nato potrditev transakcije.

S. Anko je v nadaljevanju izpostavil še zakonodajni predlog Evropske komisije o takojšnjih plačilih, cilj katerega je uveljavitev takojšnjih plačil kot nove norme. B. Gašperin je v zvezi z zakonodajnim predlogom povedala, da se še vedno v okviru delovnih skupin Sveta EU vrši razprava o njegovi vsebini in da bo aprila 2023 prvi sestanek na ravni atašejev iz držav članic. Upoštevajoč tempo sprejema zakonodajnega akta je S. Anko izrazil pomisleke, povezane z datumi implementacije zahtev, ker naj bi akt pospešil uveljavitev takojšnjih plačil, vendar bo ob zamiku sprejetja učinek nasproten.

S. Anko je nato izrazil nezadovoljstvo zaradi vsesplošnega obveščanja glede ustavljenega plačilnega prometa na veliki petek, ko ne deluje vseevropski sistem za plačila TARGET, čeprav sistemi za takojšnja plačila delujejo, ob tem pa pojasnil, da nekatere banke, čeprav so dosegljive za sprejem takojšnjih plačil, ne omogočajo proženja takojšnjih plačil v elektronskih bankah. Izrazil je tudi pričakovanje, da bo prihodnje leto na veliki petek samoumevno, da so na voljo plačilni sistemi, ki podpirajo 24/7 plačevanje. A. Miklavčič je poudarila, da je tovrstno obvestilo za javnost dobrodošlo, saj država podpira le prilive takojšnjih plačil, ne pa tudi odlivov in ni jasno, ali bo slednje drugo leto na voljo. Z vidika plačil iz naslova davčnih obveznosti je M. Mihelin povedala, da je sporočilo dobrodošlo, še posebej zaradi večjih davčnih zavezancev, katerim bi zamuda plačila zaradi zamudnih obresti lahko predstavljala zelo velik strošek.

Sklep 9: NSP se je seznanil z napredkom na področju takojšnjih plačil.

Ad 5) Napredek na projektu Digitalni evro

M. Pezdir je predstavil potek Evrosistemovega projekta Digitalni evro ([predstavitev](#)).

S. Anko in M. Pezdir sta na vprašanje S. Zdravec Capriolo glede obrestovanja pojasnila, da bi bila ta funkcionalnost potrebna, če bi se odločili, da bo digitalni evro tudi orodje za izvajanje denarne politike, glede sledljivosti transakcij pa, da je treba ločiti med anonimnostjo, ki jo zagotavlja le gotovina, in zasebnostjo. Pri tem je bilo pojasnjeno, da naj bi za potrebe KYC in AML s podatki o transakcijah razpolagali le posredniki, ki bodo predvidoma vodili račune digitalnega evra, medtem ko se bo Evrosistem temu tehnično odpovedal. S. Anko je vezano na vprašanje S. Zdravec Capriolo o možnosti zagotovitve dodatnih pojasnil bančnemu sektorju v zvezi z digitalnim evrom pojasnil, da razvoj produkta še poteka in da bo taka komunikacija smiselna po sprejetju končnih odločitev.

A. Miklavčič je zanimalo, kakšen bo status digitalne denarnice digitalnega evra, na primer z vidika izvršb. S. Anko je pojasnil, da je trenutno fokus na preučevanju smiselnosti določitve statusa digitalnega evra kot zakonitega plačilnega sredstva, A. Rijavec Uršej pa je povedala, da bodo vplivi digitalnega evra na druga področja predmet nadaljnjega preučevanja. S. Zdravec Capriolo je upoštevajoč mnenja nekaterih strokovnjakov IT izpostavila tudi dilemo glede uporabe blockchain tehnologije za izdajo digitalnega evra z vidika obvladovanja tveganj ter visokih in zahtevnih investicij. Več predstavnikov deležnikov je imelo še pomisleke glede limitov v okviru digitalne denarnice. V tej zvezi sta S. Anko in M. Pezdir pojasnila, da naj bi bil limit določen enotno na ravni EU s ciljem preprečiti negativne učinke na finančno stabilnost zaradi odliva depozitov z računov bank na račune digitalnega evra ter da bo digitalni evro namenjen plačevanju, ne pa investicijam.

Ad 6) Razno

Pod točko razno ni bilo obravnavanih tematik.

Naslednja seja NSP bo junija 2023.

Zapisnik pripravil Sekretariat NSP, maj 2023.